

1. Bir düşünürün göre modern bilim, akılcılık üzerine temellenmiş ve insan aklını tek bir şekle sokmuştur. Bundan dolayı sınırlanmış insan aklı her şeye nesnel doğruluk bakımından yaklaşmaktadır. Bu durum ise yaratıcılığı engellemektedir.

Bu parçada modern bilimin hangi yönü eleştirilmektedir?

- A) Tutarlılığı B) Ölçütü
C) Uygulanabilirliği D) Teknolojisi
E) Evrenselliği

2. Bilime ait metinler, günlük dile yazılmış olan metinlerdir. Bu metinlerin simgesel mantık diline çevrilerek denetlenmesi yapılmalıdır. Bu denetlemelerde metinlerin tutarlılıktan ve geçerlilikleri sınanmalıdır. Söz konusu metinler ancak simgesel mantığın denetiminden geçerlerse bir anlam içerdikleri kabul edilebilir.

Bu parçada görüşüne yer verilen felsefi yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rasyonalizm
B) Pragmatizm
C) Mantıkçı ampirizm
D) Fenomenoloji
E) Entüisyonizm

3. Bilim, dış dünyaya, nesnel gerçekliğe ve bu gerçeklikte yer alan olgulara ilişkin tarafsız gözlem ve sistematik deneye dayalı zihinsel etkinliklerin ortak adıdır.

Bilimin bu tanımından aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bilim nesneldir.
B) Bilim deneye dayalıdır.
C) Bilim, somut gerçekliği olan konuları inceler.
D) Bilim, akıl ilkelerine uygundur.
E) Bilim, varlığı bütün olarak inceler.

4. Bir çok bilim felsefecisine göre, bilimin konusu yalnızca olgulardır. Özellikle de doğal olgulardır. Matematik ve mantık gibi disiplinler herhangi bir olguyu konu almadıkları için birer bilim değillerdir. Onlar yalnızca bilimin, bilimsel düşüncenin birer aracı veya dilidirler.

Bu görüşe göre aşağıdakilerden hangisi bilimin konusunu oluşturur?

- A) Somut nesneler dünyası
B) Dil ile ifade edilen yargılar
C) Zihinsel tasarımlar
D) Düşünsel varlıklar
E) Metafizik kavramlar

5. Felsefi düşüncenin bilimden farklı olan en önemli özelliği, bilimin yalnızca olgularla ilgilenmesine karşılık; felsefenin olguların yanında aynı zamanda değerler, anlamlar, idealler ve roller olarak adlandırılan varlık alanını kendisine konu edinmesidir.

Bu parçaya göre bilimi felsefeden ayıran temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mantık ilkelerini kullanması
B) Sistemli ve düzenli olması
C) Sorgulayıcı olması
D) Duyusal alanla ilgilenmesi
E) Eleştirel açı olması

6. Kuhn, bilimsel bilginin ilerleme sürecinden değil, devrimlerden geçtiğini ifade etmiştir. Ona göre, bilim adamları karşılaştığı sorunları sahip oldukları kuramlarla açıklamaya çalışırlar. Bu kuramlar olayları açıklamada yetersiz kaldığında, yerini yeni kuramlara bırakacaklardır. Yeni kuram kabul edildiğinde, bilim adamı eskiden gördüğü fenomeni artık farklı görecektir. Şimdiye kadar ördek olarak gördüğünü artık tavşan olarak görecektir.

Kuhn'un bu düşüncelerine göre bir kuramdan başka kurama geçişin bilim adamlarına sağladığı fayda aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim adamları arasında tartışmalara neden olur.
B) Bilimin daha çok kabul görmesini sağlar.
C) Bilim adamlarını bilimsel çalışmalar yapmaya teşvik eder.
D) Felsefi düşüncenin bilimi genel olarak değerlendirmesine zemin hazırlar.
E) Varolan problemi farklı açılardan görerek çözebilme imkânı tanır.

7. Filozoflar 20. yüzyılda bilimsel kuramların hangi aşamalardan geçerek oluştuğu konusu üzerinde düşünmeye başlamışlardır. Daha sonra bu kuramlarda adı geçen atom, elektron vb. gibi kavramların ne ölçüde gerçekliği olduğunu araştırmışlardır. Bunun sonucunda da filozoflar giderek bilim üzerinde daha çok sorgulama ve düşünme etkinliği gerçekleştirerek bilimin yapısı, işleyişi ve gerçek hayatla ilişkisi üzerinde durmuşlardır.

Bu paragrafta aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bilimin, felsefenin konusu oluşu
B) Bilimin insan yaşamına etkisi
C) Bilimsel yaklaşımların önemi
D) Bilimsel bilginin oluşumu
E) Bilimsel kuramların gerçekliği

8. Değerler ve kültürel yapı bilimsel çalışmaları etkileyebilir. Bilim adamı o kültürün içinde yetiştiğinden, o kültürün izlerini taşır. Bilim adamının dünya görüşü, kişisel ilgi ve istekleri, dini inançları onun bilimsel çalışmalarının içeriğini, olaylara bakışını, kullandığı yöntemleri etkileyebilir.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Bilim adamı içinde bulunduğu toplumdan etkilenir.
- B) Bilimde yöntem kullanılır.
- C) Bilimin toplum hayatına olumlu etkileri vardır.
- D) Bilim sürekli ilerleme gösterir.
- E) Bilim adamı görüşlerini zamanla değiştirir.

9. Bilim, evreni anlamak için bilgi elde etme etkinliği olarak tanımlanabilir. Bilim ile evreni, toplumu, insanı kısaca bizimle ilgili olan veya olmayan her şeyi anlayabilmek mümkündür. Buradan da anlaşılacağı gibi bilimin önemi bizim düşünme etkinliğinde bulunmamızı sağlamasıdır. Bilen ve anlayan varlık olarak insan; bilim, felsefe ve sanat üretmeden duramaz.

Bu parçaya dayanarak bilim ve insan arasındaki ilişkiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilim, insanlığın önemli bir etkinliğidir.
- B) Bilim, nesneleri ve olayları anlamamızı sağlar.
- C) Bilim düşünmeyi sağlayan bir etkinliktir.
- D) İnsanoğlu durağan bir varlık değildir.
- E) Bilim, felsefe ve sanattan daha anlamlı bir etkinliktir.

10. Bilimsel önermelerin tümü ya doğrudan ya da dolaylı gözlenebilir olgulara dile getirir. Bilimde hiçbir hipotez ya da kuram, gözlem ya da deney sonuçlarına dayanarak kanıtlanmadıkça doğru kabul edilmez. Doğru kabul edilmesinin koşulu nesnel ölçütlerle sıranabilir ve tekrarlanabilir nitelikte olmasıdır.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilim, insanın çevresinde olanları anlama ve açıklamaya gereksiniminden doğmuştur.
- B) Bir konunun bilimsel olarak nitelendirilebilmesi için duyuşsal alanın sınırlarında olması gerekir.
- C) Bilimsel bilgi, olayların birbirleriyle ilişkilerini açıklayarak bu olayların denetlenmesini sağlar.
- D) Bilimsel bilgiler doğru olarak kabul edilen bazı temel hipotezlere dayanır.
- E) Bilim aynı türden olguların ortak yönleriyle ilgilenir, genelleştirir.

11. Bilimi bir etkinlik olarak gören düşünörlere göre, bilimde düzenli bir doğrusal büyüme ve gelişmeden söz edilemez. Onlara göre bilimdeki hareketliliği belirleyen paradigma değişimleridir. Bu hareketlilik ise bir takım yön değişimleri, zikzaklar hatta devrimler olarak gerçekleşmektedir.

Bu parçadaki görüşler klasik bilim yaklaşımının hangi düşüncesini reddetmektedir?

- A) Bilimsel bilginin nesnel olduğunu
- B) Bilimsel bilginin genelleştirici olduğunu
- C) Bilimsel bilginin sistemli olduğunu
- D) Bilimsel bilginin sorgulayıcı olduğunu
- E) Bilimsel bilginin birikimli olarak ilerlediğini

12. Bilimin bir ürün olduğunu ileri süren mantıkçı pozitivistler, bilime bir sonuç olarak bakarlar; onlara göre bilim düzenli ya da organizeli bir bilgi türüdür. Bilgiler, önerme denilen dil ifadelerinde yer aldığından, bu yaklaşıma göre bilim bir bakıma bu önermeleri inceleme, araştırma ve çözümleme demektir.

Mantıkçı pozitivistlerin bilime yaklaşım biçimi aşağıdakilerden hangisinde belirtilmektedir?

- A) Bilim, bilim adamları topluluğunun bir etkinliği olarak ortaya çıkar.
- B) Bilimsel etkinlikler bir süreç olarak değerlendirilmiştir.
- C) Bilimi anlamak için bitmiş çalışmalara ve yazılmış metinlere bakmak gerekir.
- D) Bilimi anlamak için, gerçekleştiği kültürel ortam dikkate alınmalıdır.
- E) Bilimsel kuramların seçimi bilim adamlarının psikolojik ve sosyolojik tercihlerine bağlıdır.

13. "Bilimde değişmez yasa ve kurallar yoktur." diyen bir bilim adamının temel görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim tüm sorulara cevap veremez.
- B) Bilimdeki bulgu ve ilkeler zamanla değişir.
- C) Bilimsel yöntemler tek başına yeterlidir.
- D) Bilimin konuları hiçbir zaman değişmez.
- E) Bilimin yasalara ulaşması çok kolaydır.

YANITLAR

1-B 2-C 3-E 4-A 5-D 6-E 7-A 8-A 9-E 10-B 11-E 12-C 13-B